

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-912- 314

14 / 01 / 2014

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 2/1/2014 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih:		22 Ocak 2014		E. No: 11978
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
AA	el	ME	AB	MM
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BŞK. LİGİ
14 Ocak 2014
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
14 Ocak 2014
No : 275832

GEREKÇE

Türkmenistan; kanıtlanmış 17.5 trilyon metreküp doğalgaz rezervi ile Hazar Bölgesinde Rusya'dan sonra ikinci, dünya rezervleri açısından ise dördüncü sırada yer almaktadır. Türkmenistan'ın ispat edilen doğalgaz rezervi Türkiye'nin günümüz doğalgaz tüketimini en az 500 yıl karşılamaya yetecek düzeydedir.

Bölgenin önemli bir doğalgaz ihracatçısı olan Türkmenistan, 2012 yılında yaklaşık 64.4 milyar metreküp doğalgaz üretmiş; bunun 23.3 milyar metreküpünü iç tüketimde kullandıktan sonra geri kalanını (İran, Rusya, Çin ve eski Sovyet ülkelerine) ihraç etmiştir.

Uluslararası enerji piyasasında giderek daha önemli bir rol oynayacağı tahmin edilen Türkmenistan'ın sahip olduğu doğalgaz yataklarına her geçen gün yenilerinin eklenmesi ile bu ülke, doğalgaz ihracını artırma ve ihraç ülkelerini çeşitlendirme çabası içindedir.

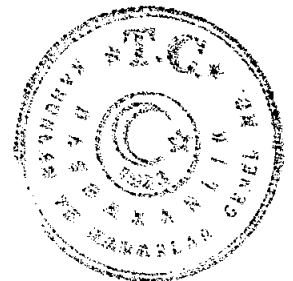
Öte yandan Türkiye; 'bir taraftan kendi doğalgaz talebini karşılamak için projeler geliştirirken, bir taraftan da Avrupa Birliği'nin artan enerji talebini karşılamak için Türkiye üzerinden Avrupa'ya birçok arter açmayı, büyük bir pazar ve hub olmanın ötesinde bir destinasyon haline gelmeyi hedeflemektedir.

Bu çerçevede; Türkmenistan doğalgazının Türkiye'ye sevkiyatına yönelik "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşma" 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşkabat'ta imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma; doğalgaz alanındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla doğalgazın Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne güvenli ve istikrarlı sevkiyatı, sevkiyatın yapılabilmesi için uygun güzergâhın tespit edilebilmesine yönelik görüşmelerin gerçekleştirilmesi, doğalgazın transit ülkelerin topraklarından taşınmasına ilişkin bu devlet hükümetleri ile istişareler yapılması ve doğalgaz alım-satım sözleşmelerinin akdi konularını kapsamaktadır.

Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazandığı ilk günden bu yana tarihsel ve kültürel bağlarımızdan güç alan ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi için çaba sarf edilmektedir. Türkmenistan ile her alanda ilişkilerimizin gelişmesi bölgemizin refah ve istikrarının sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Bu bağlamda özellikle Türkiye ile Türkmenistan arasında enerji alanında büyük bölgesel projelerin hayata geçirilmesiyle ekonomik ve ticari ilişkilerimiz çok daha ileri seviyelere taşınabilecek, Türkmenistan doğalgazının ülkemize naklinin gerçekleşmesi ise Türkiye'nin enerji arz güvenliğine büyük katkılar sağlayacaktır.

T/ 656

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA TÜRKMENİSTANDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE
DOĞALGAZ SEVK EDİLMESİ KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR
ÇERÇEVE ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

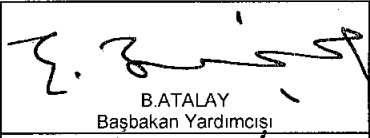
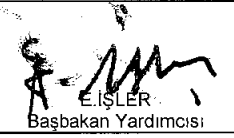
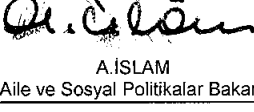
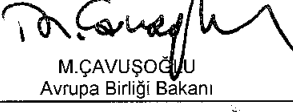
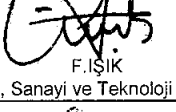
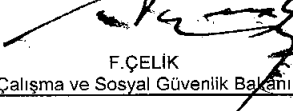
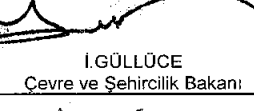
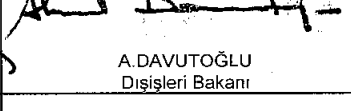
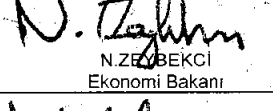
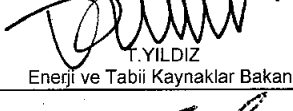
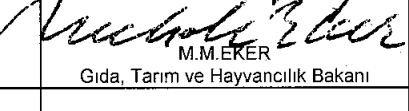
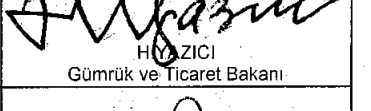
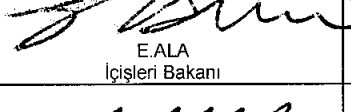
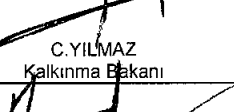
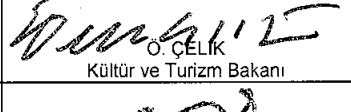
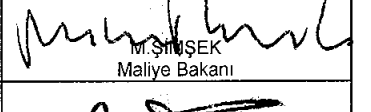
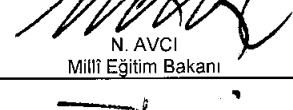
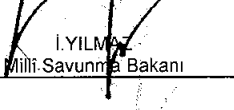
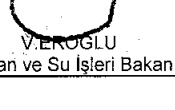
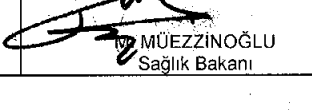
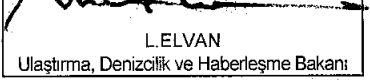
MADDE 1- (1) 30 Mayıs 2013 tarihinde Aşkabat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Türkmenistandan Türkiye Cumhuriyetine Doğalgaz Sevk Edilmesi Konusunda İşbirliğine Dair Çerçeve Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 B. ARINÇ Başbakan Yardımcısı	 A. BABACAN Başbakan Yardımcısı	 B. ATALAY Başbakan Yardımcısı	 E. İŞLER Başbakan Yardımcısı
 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 A. İSLAM Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Avrupa Birliği Bakanı	 F. İŞİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı
 F. ÇELİK Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 İ. GÜLLÜCE Çevre ve Şehircilik Bakanı	 A. DAVUTOĞLU Dışişleri Bakanı	 N. Z. BEKÇİ Ekonomi Bakanı
 T. YILDIZ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 M. M. EKER Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı	 H. ZİCİ Gümrük ve Ticaret Bakanı
 E. ALA İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 O. ÇELİK Kültür ve Turizm Bakanı	 M. ŞİŞEK Maliye Bakanı
 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı	 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı
 L. ELVAN Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı			

Dosya No:

101-312

63

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ
ARASINDA TÜRKMENİSTAN'DAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE DOĞALGAZ
SEVK EDİLMESİ KONUSUNDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ÇERÇEVE ANLAŞMA**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti (bundan sonra tek tek "Taraflar", birlikte ise "Taraflar" olarak adlandırılacaktır.),

Eşitlik, karşılıklı saygı ve karşılıklı çıkar ilkeleri temelinde, geleneksel dostluk münasebetlerini geliştirmeye çabalayarak,

Enerji alanındaki işbirliğinin geliştirilmesinin, ikili ilişkilerin gelecek vadeden alanlarından biri olmasının önemini dikkate alarak,

Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgaz sevkiyatı gerçekleştirilmesine duyulan karşılıklı ilgiyi göz önünde bulundurarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Madde 1

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan arasında doğalgaz alanındaki işbirliğini geliştirecek ve güçlendireceklerdir.

Madde 2

Taraflar, uluslararası normlar ve ulusal mevzuatları doğrultusunda, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgazın güvenli ve istikrarlı bir şekilde sevk edilmesine yönelik gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 3

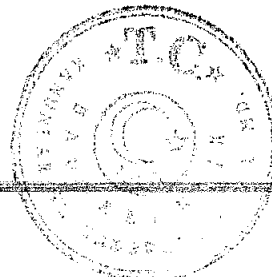
Taraflar, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki bir ay içerisinde, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyeti'ne doğalgaz sevkiyatı yapılması için uygun güzergahların tespit edilmesiyle ilgili meselelerin çözümü ve sözkonusu sevkiyatın çerçeve şartlarının tespit edilmesi amacıyla, görüşmeler gerçekleştireceklerdir.

Madde 4

Taraflar, işbu Anlaşmanın 3. maddesinde belirtilen görüşmelerin sonuçları çerçevesinde, Türkmenistan'dan Türkiye Cumhuriyetine sevk edilecek Türkmen doğalgazının transit ülkelerin topraklarından taşınması ile ilgili gerekli şartları sağlamak amacıyla, bu Devletlerin Hükümetleri ile istişarelerde bulunacaklardır.

Madde 5

Her bir Taraf, işbu Anlaşmadan doğan taahhütlerini ifa etmek üzere, ilgili kurum ve kuruluşlarını (bundan sonra Yetkili Kurumlar olarak adlandırılacaklardır.) belirleyeceklerdir.

Madde 6

Tarafların Yetkili Kurumları, en makul ve kısa süre içerisinde görüşmelerde bulunacak ve Türkmenistan'dan sevk edilecek Türkmen doğal gazının alım-satımı ile ilgili sözleşme(ler)nin akdedilmesi için çaba göstereceklerdir.

Madde 7

İşbu Anlaşma, Tarafların akit oldukları diğer uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülüklerine etki etmez.

Madde 8

Tarafların karşılıklı mutabakatı çerçevesinde, işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil edecek ve işbu Anlaşmanın 10. maddesinin 1. paragrafı hükmüne göre yürürlüğe girecek olan ayrı protokoller ile düzenlenmek kaydıyla, Anlaşma'da ekleme ve değişiklikler yapılabilir.

Madde 9

İşbu Anlaşmanın uygulanmasından ve yorumlanmasından doğan anlaşmazlıklar, Taraflar arasında dostane görüşmeler ve istişareler yoluyla çözüme kavuşturulur.

Madde 10

İşbu Anlaşma, Tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli ulusal yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecek ve 15 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak, Anlaşmanın hitamından 60 gün önceden bildirmediği takdirde, işbu Anlaşma, beşer yıllık sürelerle kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır."

İşbu Anlaşma, Aşgabat'ta, 30 Mayıs 2013 tarihinde 2 asıl nüsha olmak üzere, her biri eşit derecede geçerli Türkçe, Türkmençe ve İngilizce dillerinde hazırlanmıştır.

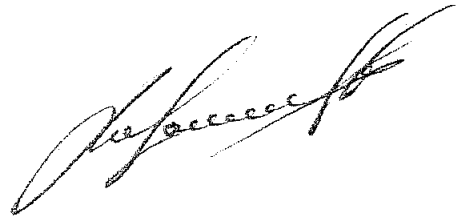
Yorum farklılıkları olması durumunda, İngilizce nüsha öncelikli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

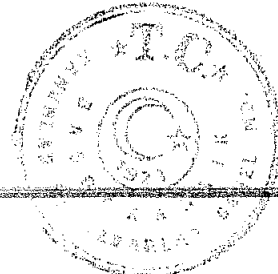
Türkmenistan Hükümeti Adına

Taner YILDIZ
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Baymurat HOCAMUHAMMEDOV
Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı

**Türkmenistandan Türkiýe Respublikasyna
tebigy gazy ibermek boýunça hyzmatdaşlyk
etmek hakynda Türkiýe Respublikasynyň Hökümeti bilen
Türkmenistanyň Hökümetiniň arasynda
ÇARÇUWALY YLALAŞYK**

Mundan beýläk aýratynlykda «Taraп» we bilelikde «Taraпlar» diýip atlandyrylýan Türkiýe Respublikasynyň Hökümeti we Türkmenistanyň Hökümeti,

däp bolan dostlukly gatnaşyklary deňhukuklylyk, birek-birege hormat goýmak we özara bähbitleri nazara almak ýörelgeleri esasynda ösdürmäge çalşyp,

energetika pudagynda alnyp barylýan hyzmatdaşlygy ösdürmegiň ähmiýetini ikitaraпlaýyn hyzmatdaşlyk etmegiň geljegi uly bolan ugurlarynyň biri hasap etmek bilen,

Türkmenistandan Türkiýe Respublikasyna tebigy gazy ibermäge özara gyzyklanma bildirilýändigini hasaba alyp,

şu aşakdakylar barada ylalaşdylar:

1-nji madda

Taraпlar Türkiýe Respublikasy bilen Türkmenistanyň arasynda gaz pudagynda hyzmatdaşlyk etmegi giňelderler we berkiderler.

2-nji madda

Taraпlar öz döwletleriniň milli kanunlaryna we halkara hukugynyň kadalaryna laýyklykda Türkmenistandan Türkiýe Respublikasyna tebigy gazyň ygtybarly we durnukly ibermegini ýola goýmaga gönükdirilen çäreleri görerler.

3-nji madda

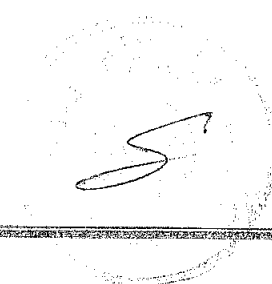
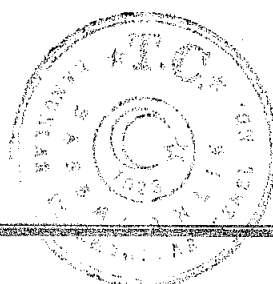
Taraпlar şu Ylalaşygyň güýje giren pursadyndan başlap bir aýyň dowamynda Türkmenistandan Türkiýe Respublikasyna tebigy gazy ibermegiň mümkin bolan ugurlaryny kesgitlemek we ibermeleriň çarçuwaly şertlerini işläp taýýarlamak bilen bagly meseleleri çözmek üçin gepleşikleri geçirerler.

4-nji madda

Şu Ylalaşygyň 3-nji maddasynda görkezilen gepleşikleriň netijesi boýunça, Taraпlar Türkmenistandan Türkiýe Respublikasyna türkmen tebigy gazyny üstaşyr geçirýän ýurtlaryň çäkleri boýunça ibermek üçin, zerur şertleri döretmegi maksat edinip, üstaşyr geçirýän döwletleriň Hökümetleri bilen geňeşmeleri geçirerler.

5-nji madda

Taraпlaryň her biri şu Ylalaşyk boýunça öz borçnamalaryny ýerine ýetirmek üçin degişli guramalary ýa-da kompaniýalary (mundan beýläk – ygtyýarly edilen guramalar) bellär.

6-njy madda

Taraplaryň ygtyýarly edilen guramalary mümkin bolan gysga möhletlerde gepleşikleri geçirerler we Türkmenistandan iberilýän türkmen tebigy gazyny satyn almak-satmak hakynda Şertnama baglaşmak üçin tagalla ederler.

7-nji madda

Şu Ylalaşyk Taraplar gatnaşyjysy bolup durýan beýleki halkara şertnamalary boýunça olaryň hukuklaryna we borçnamalaryna täsir etmeýär.

8-nji madda

Taraplaryň ylalaşmagy boýunça şu Ylalaşyga 10-njy maddanyň 1-nji bendine laýyklykda güýje girýän, aýratyn Teswirnamalar bilen resmileşdirilen we şu Ylalaşygyň aýrylmaz bölegi bolup durýan üýtgetmeler hem-de goşmaçalar girizilip bilner.

9-njy madda

Şu Ylalaşygy düşündirmäge we ulanmaga degişli Taraplaryň arasyndaky jedeller dostlukly gepleşikler we geňeşmeler arkaly çözülýär.

10-njy madda

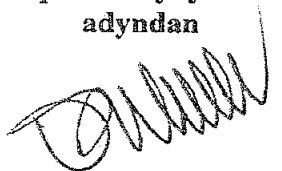
Şu Ylalaşyk Taraplaryň içerkidöwlet amallarynyň tamamlanandygy barada soňky ýazmaça habarnamany diplomatik ýollar arkaly alan senesinden güýje girýär we 15 ýyl möhlete baglaşylýar.

Eger Taraplaryň biri şu Ylalaşygyň hereket edýän möhletiniň tamamlanmagyna çenli altmyş gün galanda beýleki Tarapa şu Ylalaşygyň hereketini bes etmek meýli barada diplomatik ýollar boýunça ýazmaça habar bermese, şu Ylalaşyk baş ýyllyk döwürlere öz-özünden uzaýar.

2013-nji ýylyň «30» maýynda Aşgabat şäherinde her biri türk, türkmen we iňlis dillerinde iki asyl nusgada amal edildi, özi-de ähli nusgalaryň birmeňzeş güýji bardyr.

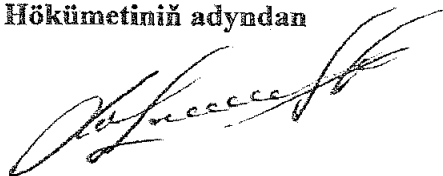
Düşündirmekde çaprazlyklar ýüze çykan ýagdaýynda, iňlis dilindäki nusga ileri tutular.

**Türkiýe Respublikasynyň Hökümetiniň
adyndan**

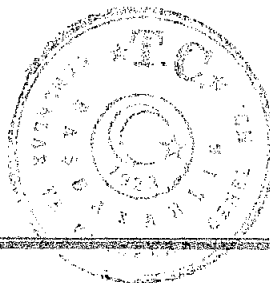

Taner Ýyldyz
Energetika we tebigy
serişdeler ministri

**Türkmenistanyň
Hökümetiniň adyndan**

Baýmyrat Hojамуhammedow
Ministrler Kabinetiniň
Başlygynyň Orunbasary

**FRAMEWORK AGREEMENT ON COOPERATION BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE GOVERNMENT
OF TURKMENISTAN ON THE TRANSPORTATION OF NATURAL GAS FROM
TURKMENISTAN TO THE REPUBLIC OF TURKEY**

The Government of the Republic of Turkey and the Government of Turkmenistan (hereinafter referred to individually as "Party", or together as the "Parties"),

Trying to enhance the traditional friendly relations, on the basis of equality, mutual respect and mutual interests,

Taking into account the importance that the development of cooperation in the field of energy is one of the promising aspects of bilateral relations,

Bearing in mind the mutual interest for natural gas transportation from Turkmenistan to the Republic of Turkey,

Have agreed upon the following:

Article 1

The Parties shall develop and strengthen the cooperation between the Republic of Turkey and Turkmenistan in the field of natural gas.

Article 2

The Parties shall take the necessary precautions for the secure and stable transportation of natural gas from Turkmenistan to the Republic of Turkey, in accordance with the international rules and their national legislation.

Article 3

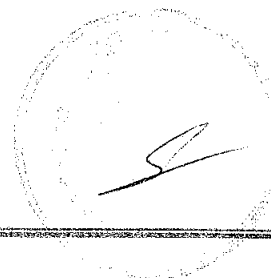
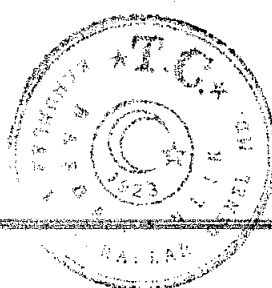
The Parties shall conduct negotiations for the solution of the problems with respect to determining the suitable routes for the transportation of natural gas from Turkmenistan to the Republic of Turkey and for setting the framework conditions for the said transportation, within one month after the entry into force of this Agreement.

Article 4

The Parties shall conduct consultations with the Governments of the transit countries through which Turkmen natural gas will be transported from Turkmenistan to the Republic of Turkey, in order to ensure the necessary conditions, within the framework of the results of the negotiations referred to in Article 3 of this Agreement.

Article 5

Each Party shall determine its relevant institutions and establishments (hereinafter referred to as the Authorized Institutions) for fulfilling their commitments stemming from this Agreement.

Article 6

The Authorized Institutions of the Parties shall conduct consultations in the shortest possible time frame and shall make efforts for the conclusion of the contract(s) concerning the sale and purchase of Turkmen natural gas which will be transported from Turkmenistan.

Article 7

This Agreement shall not affect any rights and obligations of the Contracting Parties arising from other international agreements to which the Parties are party.

Article 8

Amendments and additions may be concluded as an integral part of this Agreement, with the mutual consent of the Parties, on the condition that they are provided in separate protocols which will enter into force according to the provisions of Article 10 Paragraph 1 of this Agreement.

Article 9

The disputes arising from the implementation and interpretation of this Agreement shall be settled through amicable negotiations and consultations between the Parties.

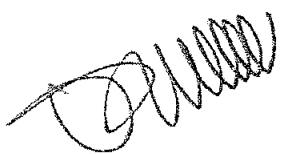
Article 10

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the latest written notification, by which the Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of the legal procedures required for its entry into force, and it shall remain in force for 15 years. Unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of its intention to terminate the Agreement 60 days prior to its date of expiration, this Agreement shall be deemed extended automatically for successive periods of five years.

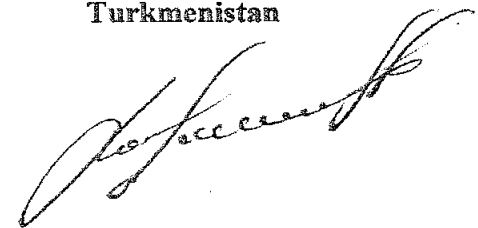
Done in Ashgabat on 30 May 2013 in two original copies in Turkish, Turkmen and English languages, all texts being equally authentic.

In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

On Behalf of the Government of
the Republic of Turkey

Taner YILDIZ
Minister
of Energy and Natural Resources

On Behalf of the Government of
Turkmenistan

Baymurat HOCAMUHAMMEDOV
Deputy Head of Cabinet of Ministers

